

DÜNYADA VE TÜRKİYE'DE MEYDANA GELEN AFETLER KRONOLOJİSİ

Dünyada Meydana Gelen Bazı Önemli Afetler Kronolojisi

- 1556 yılında Çin'in kuzey Şanksi eyaletinde meydana gelen ve yaklaşık 850.000 kişinin ölümüne yol açan deprem, dünyada en fazla can kaybına yol açan depremlerden biri olarak tarihe geçmiştir.
- 1737 yılında Hindistan Kalküta'da meydana gelen depremde 300.000 kişi yaşamını kaybetmiştir.
- 1815 yılında Endonezya'daki Tambora volkanından lav çıkışı ve püskürme görülmeye başlamış, aktivite sona erdiğinde yaklaşık 92.000 kişi hayatını kaybetmiştir.
- 1883 yılında Endonezya'da Krakatoa Yanardağı'nın patlamasından sonra oluşan tsunami 36.000'den fazla can kaybına neden olmuştur.
- 1870 yılında Çin, bir sel felaketi ile sarsılmış, Sarı Nehir'in taşması sonucunda 1 milyondan fazla kişi yaşamını kaybetmiştir.
- 1900 yılında Teksas'ta meydana gelen kasırga sonucu 8.000'den fazla kişi hayatını kaybetmiştir.
- 1902 yılında Havai'de bulunan Pelee Yanardağı'nın patlaması sonucu 40 civarında can kaybı meydana gelmiştir.
- 18 Nisan 1906'da ABD büyük bir depremle sarsılmış, San Francisco'da meydana gelen deprem ve onu izleyen yangın ve sellerde binlerce kişi yaşamını yitirmiştir.
- 28 Aralık 1908'de Sicilya'nın Messina kentindeki depremde 84.000 kişi yaşamını yitirmiştir.
- 16 Aralık 1920'de Çin'de meydana gelen 8,6 büyüklüğündeki depremde 100.000 kişi yaşamını kaybetmiştir.
- 1 Eylül 1923'te Japonya'da 8,3 şiddetindeki depremde 200.000 kişi ölmüştür.
- 24 Ocak 1939 yılında yaşanan Şili'deki depremde 28.000 kişi ölmüştür.
- 4 Kasım 1952 Kamchatka, Rusya'da meydana gelen 9.0 büyüklüğündeki deprem Hawaii adalarında büyük bir tsunamiye yol açmıştır.
- 27 Eylül 1959'da Honshu tayfunu Japonya'da 5.000 kişinin ölümüne neden olmuştur.
- 1970 yılında Bangladeş henüz Pakistan sınırları içindeyken meydana gelen siklonda 300'den fazla kişi yaşamını kaybetmiştir.
- 1970 yılında Peru'nun Yungay kentinde toprak kayması sonucu 18.000 kişi ölmüştür.
- 4 Şubat 1976'da Guatemala'da 7,5 büyüklüğündeki depremde 22.778 kişi ölmüştür.
- 28 Temmuz 1976'da Çin'in Tangsan kentinde meydana gelen depremde 240.000 kişi hayatını kaybetmiştir.
- 16 Eylül 1978'de İran'da meydana gelen 7,7 büyüklüğündeki depremde 25.000 kişi hayatını kaybetmiştir.

- 3 Aralık 1984 günü Hindistan Bhopal'de 40 ton metil isosiyanat gazını dışarı atılması sonrası 18.000 kişinin ölümü, 150.000'den fazla insanın zehirlenmesi ve ömürlerinin kalan kısmını engelli ve hasta geçirmesi ile sonuçlanmıştır.
- 19 Eylül 1985'te Meksika'da 8,1 büyüklüğünde bir deprem meydana gelmiş ve bu depremde 9000 kişi yaşamını kaybetmiştir.
- 26 Nisan 1986 yılında Ukrayna'daki Çernobil Nükleer Santrali'nde meydana gelen sızıntı dünyanın en büyük teknolojik kazası olarak tarihe geçmiştir. Zaman içinde binlerce kişi kanserden yaşamını kaybetmiştir. Kazanın etkileri bölge ülkelerinde hâlâ devam etmektedir.
- 7 Aralık 1988'de Ermenistan'da yaşanan 6,9 büyüklüğündeki depremde 25.000 kişi ölmüştür.
- Haziran 1990'da İran'da meydana gelen 7,3 büyüklüğündeki depremde 50.000 kişi yaşamını kaybetmiştir.
- 1991 yılında Bangladeş'te meydana gelen siklon sonucunda 150'ye yakın insan yaşamını kaybetmiştir.
- 17 Ocak 1995 tarihinde Japonya'daki 7,2 büyüklüğündeki depremde 6.000'den fazla kişi hayatını kaybetmiştir. Ölümün büyük bir çoğunluğu, depremden sonra meydana gelen yangınlar sonucunda olmuştur.
- 10 Mayıs 1997'de İran'daki 7,1 büyüklüğündeki depremde 1.500 kişi ölmüştür.
- 4 Şubat 1998'de Afganistan'da yaşanan 6,1 büyüklüğündeki depremde 5.000 kişi hayatını kaybetmiştir.
- 21 Eylül 1999 tarihinde Tayvan'da 7,6 büyüklüğünde bir deprem meydana gelmiş ve 2000'den fazla insan yaşamını kaybetmiştir.
- 1999 yılında Venezüella'da yoğun yağışlar; sellere ve heyelanlara yol açmış, yaklaşık 30.000 kişi ölmüştür.
- 14 Ocak 2001'de El Salvador'da meydana gelen Richter ölçeğine göre 7,9 büyüklüğündeki deprem, 700 kişinin ölümüne, 3.500 kişinin yaralanmasına, 2.000'den fazla kişinin kaybolmasına ve 20.000 kişinin evsiz kalmasına neden olmuştur. Deprem en çok Bush kentini etkilemiştir. Bu deprem, 15.000 kişinin ölümüne ve 33.000 kişinin yaralanmasına neden olmuştur.
- 11 Eylül 2001 tarihinde ABD'de Dünya Ticaret Merkezine düzenlenen uçaklı terör saldırısında 2.976 kişi yaşamını kaybetmiştir.
- 2003 yılında İran'ın Bem kentinde yaşanan depremde yaklaşık 40.000 kişi ölmüştür.
- 26 Aralık 2004 tarihinde Endonezya açıklarında 9 büyüklüğünde deprem meydana gelmiştir. Depremden ardından meydana gelen tsunami, bölgedeki tüm sahil şeridini etkilemiş ve 300.000'den fazla kişi hayatını kaybetmiştir.
- 28 Mart 2005'te Endonezya'nın kuzeyindeki Sumatra Adası açıklarında 8,7 büyüklüğünde bir deprem olmuş ve 2.000 kişi ölmüştür.

- 8 Ekim 2005 tarihinde Pakistan'da meydana gelen 7,6 büyüklüğündeki depremde yaklaşık 73.000 kişi hayatını kaybetmiştir.
- Ağustos 2010'da Pakistan'da meydana gelen sellerde binlerce kişi yaşamını yitirmiştir.
- 11 Mart 2011'de Japonya Töhoko'da meydana gelen deprem ve arkasından oluşan tsunami sonucu 15828 kişi ölmüş ve 3760 kişi halen kayıp olarak bildirilmiştir. Japonya tarafından depremin şiddeti 9.0 olarak açıklanmıştır. Depremden sonra oluşan tsunami dalgaların boyu 37.9 m'ye kadar ulaşmıştır.
- 6 Şubat 2013, Solomon Adaları'nda deprem ve tsunami olmuştur. Depremin ardından 1,5 metrelik tsunami meydana gelmiştir. 5'i çocuk olmak üzere 15 kişi hayatını kaybetmiş, 100'den fazla ev yıkılmıştır.
- 24 Eylül 2013, Sistan ve Belucistan (Avaran) depremi (Pakistan) sonucunda 825 kişi hayatını kaybetmiş ve yüzlerce kişi yaralanmıştır. 28 Eylüldeki ikinci depremde ise 45 kişi ölmüştür.
- 8-9 Kasım 2013 Haiyan Süper Tayfunu sonucunda Filipinler'de 1200 'e yakın kişinin hayatını kaybetmiştir.
- 5 Mayıs 2014 Afganistan'ın kuzeydoğusunda dağlık bölgede Lös topraklarından oluşan zeminde ani yağışlarla birlikte meydana gelen heyelan, Badakhshan bölgesinde Argo denilen yerleşim alanında 300 evi yerle bir etmiştir. Ölü sayısı kesin olarak bilinmemekle birlikte, 2700 kişiden fazla insanın hayatını kaybettiği tahmin edilmektedir. Bu afetten 14,000 kişi etkilenmiştir.
- 19 Ocak 2015'te, Madagaskar'da gerçekleşen tropikal fırtına 14 kişinin ölümüne neden olmuştur. Ölümlerin çoğu ağır yağışlarla tetiklenen heyelanlar ve çöken ev tavanları sonucu meydana gelmiştir.
- 14 Şubat 2015'te, Malawi'de gerçekleşen ani sel sonucu 48 kişi hayatını kaybetmiştir.
- 25 Şubat 2015'te, Afganistan'daki çığ 301'den fazla kişinin ölmesine neden olmuştur. Çığ sonucu 129'dan fazla kişi yaralanmıştır.
- 27 Şubat 2015'te, Hindistan Kerala eyaleti üzerine gece vakti bir meteor düşerken havada bir ateş topu şeklinde patlamıştır. 5-6 saniye süren olayda meteorun parçaları Kerala eyaletinde Thrissur, Ernakulam, Palakkad, Kozhikode ve Malappuram yerleşim alanlarına dağılmıştır.
- 23 Nisan 2015'te, Afganistan Badakhshan'da meydana gelen heyelan sonucu 200 ev yıkılmış, 52 kişi hayatını kaybetmiştir. 26 Nisan'da ikinci bir heyelan olmuş ve 120 aile taşınmak zorunda kalmıştır.
- 28 Nisan 2015, Nepal Gorkha'da toprak kayması sonucu 250 kişi ölmüştür.
- 27 Mayıs 2015, ABD'de gerçekleşen sel sonucu 26 kişi ölmüş, 40 kişi kaybolmuştur. Sebebi ABD'nin Teksas ve Oklahoma eyaletinde etkisini sürdüren şiddetli yağışlar olmuştur.
- Temmuz 2015, Sincan Uygur bölgesinde deprem (M6.4), 6 ölü ve 20'den fazla kişinin yaralandığı belirtilmiştir. 3 binden fazla yapı hasar görmüştür.

- 26.06. 2016'da Kırgızistan'da merkez üssü Kırgızistan'ın başkenti Bişkek'in 382 kilometre güneyi olan 6,3 büyüklüğünde bir deprem meydana gelmiştir.
- 18 Ocak 2017 tarihinde 17:30'da merkez üssü Abruzzo olan, 5,2 Ms olarak ölçülen depremin ardından Farindola, Abruzzo İtalya'da çığ olayı meydana gelmiştir. 4 ölü ve 30 kayıp kaydedilmiştir.
- 6 Şubat 2018 tarihinde merkez üssü Tayvan'ın Hualien İlçesi olan, yerin 17 km altında richter ölçeği'ne göre 6.4 büyüklüğünde deprem meydana gelmiştir. Deprem sonucunda 17 kişi hayatını kaybetmiş, 285'den fazla kişi ise yaralanmıştır.
- 17 Haziran 2018 tarihinde merkez üssü Japonya'nın Osaka şehri olan 5.5 büyüklüğünde bir deprem meydana gelmiştir. Deprem sonucunda 4 kişi hayatını kaybetmiş,, 400'den fazla kişi ise yaralanmıştır.
- 21 Ağustos'ta 2018'de Venezuela'nın kuzey kıyılarında yaklaşık 7,3 büyüklüğünde bir deprem meydana gelmiştir. Depremden etkilenen, merkeze 100 mil uzaklıktaki Trinidad ve Tobago'da, kısa süreli telefon ve elektrik kesintileri yaşanmış ve az sayıda yaralanma olmuştur.
- 2019-2020 Avustralya'da orman yangınları, Haziran 2019'da başlayarak 240 gün süren ve Avustralya'nın birçok bölgesini etkisi altına alan, ülke tarihindeki en büyük orman yangını olmuştur. Yaklaşık 8 milyon hektar alanı kapsayan, ağırlıklı olarak ülkenin güneydoğusundaki başlayan orman yangınlarında 2500'den fazla bina kullanılmaz hale gelmiş, 28 kişinin ve 1,1 milyardan fazla hayvanın ölümüne neden olmuştur.

Türkiye'de Meydana Gelen Bazı Önemli Afetler Kronolojisi

- 1509 yılında İstanbul'da meydana gelen ve küçük kıyamet olarak da adlandırılan 7,6 büyüklüğündeki depremde yaklaşık 4.000 kişi yaşamını kaybetmiştir.
- 1719 yılında İstanbul'da meydana gelen 7,6 büyüklüğündeki depremde binlerce kişi yaşamını yitirmiştir.
- 1754 yılında İstanbul'da meydana gelen 7,0 büyüklüğündeki deprem büyük can ve mal kayıplarına neden olmuştur.
- 1766 yılında İstanbul iki kez sarsılmış; biri Mayıs ayında ve 7 büyüklüğünde, asıl büyük deprem ise Ağustos ayında gerçekleşmiş ve büyüklüğü 7,62'dir. Balkanlar'da da hissedilen bu depremde binlerce kişi yaşamını kaybetmiştir.
- 1894 yılında meydana gelen 7,0 büyüklüğündeki deprem yine büyük mal ve can kaybına neden olmuştur.
- 29 Mart 1903 tarihinde Van'da meydana gelen depremde 860 kişi hayatını kaybetmiştir.
- 28 Mayıs 1903'te İstanbul'da meydana gelen depremde 2.000 kişi yaşamını yitirmiştir.
- 1912 yılında Mürefte'de meydana gelen depremde 2.836 kişi yaşamını kaybetmiştir.
- 27 Kasım 1923'te Tosya, Osmancık, Erbaa, Vezirköprü, Ladik ve Havza'yı etkileyen deprem 5.000 kişinin yaşamına mal olmuştur.

- 27 Aralık 1939'da Erzincan'da meydana gelen 8 büyüklüğündeki deprem, KAF üzerinde meydana gelen en büyük depremdir. Bu deprem sonrasında, Erzincan ili haritadan silinmiş, depremde 33.962 kişi de yaşamını yitirmiştir.
- 1 Şubat 1944'te Bolu, Gerede ve Çankırı'da meydana gelen depremde 4.600 kişi ölmüş, 50.000'e yakın ev yıkılmıştır.
- 17 Ağustos 1949 Erzurum, Bingöl ve ilçesi Karlıova'da meydana gelen depremde 450 kişi ölmüş, 1.500'ü aşkın ev yıkılmıştır.
- 19 Ağustos 1966'da Muş'un Varto ilçesinde meydana gelen 6,6 büyüklüğündeki depremde 4.000 kişi yaşamını yitirmiştir.
- 27 Mart 1970'te Gediz'de meydana gelen deprem felaketinde 1.087 kişi ölmüş, binlerce kişi evsiz kalmıştır.
- 22 Mayıs 1971 tarihinde Bingöl ve çevresinde meydana gelen şiddetli depremde 870 kişi ölmüş, 5.323 ev yıkılmıştır.
- 6 Eylül 1975'te Diyarbakır'ın Lice ilçesinde deprem olmuş ve 3.000 kişi ölmüştür.
- 13 Mart 1992 tarihinde Erzincan'da 6,8 büyüklüğünde bir deprem daha olmuş, bu depremde 653 kişi ölmüş, 3.850 kişi yaralanmıştır.
- 17 Ağustos 1999 tarihinde İzmit - Gölçük'te meydana gelen 7,4 büyüklüğündeki deprem sonucunda 17.000'den fazla kişi hayatını kaybetmiş, bölgedeki sanayi tesisleri büyük zarar görmüştür.
- 1 Mayıs 2003'te Bingöl'de meydana gelen 6,4 büyüklüğündeki depremde, çoğu öğrenci 167 kişi ölmüş, 521 kişi yaralanmıştır.
- 9 Eylül 2009'da İstanbul ve civarında meydana gelen selde 33 kişi yaşamını kaybetmiştir.
- 23 Ekim 2011 Van, Erçiş depremi 7,2 şiddetinde olup 601 ölü, 4152 yaralı kişi olarak kayıtlara geçmiştir. Deprem sonrası Van M Tipi Cezaevi'nden 160 mahkûm firar etmiş, bunlardan 74'ü güvenlik güçlerinin yaptığı çalışmalar neticesinde cezaevine geri döndürülmüştür.
- 26 Kasım 2012, Bozburun (Muğla) açıklarında, 4.8 şiddetinde deprem gerçekleşmiştir. Can ya da mal kaybına yol açmamıştır. Aynı yıl 14 Kasım'da, Çöçelli'de (Pazarcık Kahramanmaraş), Haziranda Karagündüz'de (Van), 14 Haziranda Şırnak'ta, 10 Haziranda Ölüdeniz (Muğla) açıklarında, 3 Mayıs'ta Tokat-Hisarlık'ta (Kütahya), 19 Mayıs'ta Simav'da (Kütahya), 26 Mart'ta Sultanlı-Bulanık'ta (Muş), 1 Mayıs'ta, İzmir Körfezinde orta büyüklükte depremler meydana gelmiş, ölenler, yaralananlar olmuştur.
- 30 Ocak – 1 Şubat 2015, Lodos Afeti Yurt genelinde 8 kişinin ölümüne neden olmuştur.
- 4-5 Şubat 2020 tarihlerinde Van'da çığ düşmesi meydana gelmiş ve 42 kişinin ölümüyle sonuçlanmıştır. İlk çığ ardından olay yerine giden kurtarma ekibinin üzerine ikinci çığ düşmüş, ilk olayda 7, ikinci olayda 35 kişi hayatını kaybetmiştir.
- 24 Ocak 2020 tarihinde Elazığ'da gerçekleşen deprem sonucunda 41 kişi ölmüş ve 1.466 kişi hafif ve orta derecede yaralanmıştır.

- 30 Ekim 2020 tarihinde, merkez üssü Ege Denizi'nin güneyinde Seferihisar açıklarında 6.6 büyüklüğünde bir deprem yaşanmıştır. Yaşanan deprem sonucu 114 kişi yaşamını yitirmiştir.
- 11 Ağustos 2021'de Batı Karadeniz bölümünde etkili olan aşırı yağış sonucu sel, su baskını ve heyelanlar meydana gelmiştir. Kastamonu, Sinop ve Bartın illerini etkileyen sellerde toplam 82 kişi hayatını kaybetmiş, 228 kişi ise yaralanmış, 16 kişi için kayıp başvurusu yapılmıştır. Kastamonu, Sinop ve Bartın afet bölgesi ilan edilmiştir.
- 28 Temmuz 2021'de Antalya'nın Manavgat ilçesinde başlayan ve 12 Ağustos 2021 itibariyle; çoğunluğu Akdeniz, Ege, Marmara, Batı Karadeniz ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerindeki 49 ilde çıkan 299 orman yangınında 8 kişi hayatını kaybetmiş, yüz binlerce hektar orman ve yerleşim yeri de küle dönmüştür.

Kaynak:

https://cdn-acikogretim.istanbul.edu.tr/auzefcontent/20_21_Bahar/afet_yonetimi_1/3/index.html#konu-2

www.wikipedia.org